

ARAŞTIRMA MAKALESİ / RESEARCH ARTICLE

SAĞLIK YÖNETİMİ EĞİTİMİ: CUMHURİYET'İN 100. YILINDAKİ DURUM

HEALTHCARE MANAGEMENT EDUCATION: THE SITUATION IN THE 100TH ANNIVERSARY OF THE REPUBLIC

Arş. Gör. İpek CAMUZ BERBER¹

Arş. Gör. Zehra Özge ÇANDERELİ²

Doç. Dr. Elif Türkan ARSLAN³

ÖZ

Yönetim biliminin özellikli alanları arasında yer alan sağlık yönetiminin, profesyonel bir meslek olarak kabul edilebilirliği dünyada ve Türkiye’de giderek yaygınlaşmaktadır. Bir işin profesyonel meslek olarak kabul edilmesinin temelini Yükseköğretim kurumlarında verilen lisans ve lisansüstü eğitime ilişkin göstergeler oluşturmaktadır. Bu çalışmada, sağlık yönetimi lisans eğitiminin Yükseköğretim Kurulu’na (YÖK) bağlı üniversitelerdeki mevcut durumunun üniversite, akademisyen ve öğrenci bazında ortaya konulması amaçlanmıştır. Veriler, Yükseköğretim Lisans Program Atlası ve Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi veri tabanları ve ilgili üniversitelerin web sayfaları incelenerek elde edilmiştir. 2022 yılı itibariyle YÖK’e bağlı sağlık yönetimi alanında lisans eğitimi verdiği tespit edilen 86 üniversite araştırma kapsamına alınmıştır. Bulgular incelendiğinde Sağlık Yönetimi alanındaki lisans eğitiminin ağırlıklı olarak kamu üniversitelerinde ve Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesinde sunulduğu; öğrencilerin büyükşehirlerdeki kamu üniversitelerini tercih ettikleri; en yüksek puanla öğrenci alan üniversitelerin çoğunluğunun vakıf üniversitelerinin tam burslu bölümleri olduğu; alandaki 553 akademik personelin çoğunluğunun doktor öğretim üyesi unvanına sahip olduğu; öğrencilerin yaklaşık yarısının üniversiteye ilk defa yerleşen öğrenciler olduğu; mezun sayısının ciddi bir artış eğilimi gösterdiği saptanmıştır. Bu bulgular sağlık yönetimi lisans programının hem üniversite hem akademik hem de öğrenci kapasitesinin her geçen yıl artış eğilimi gösterdiğini ortaya koymaktadır. Çalışmanın, sağlık yönetimi bölümüne ilişkin durumu ortaya koyarak, geleceğe ilişkin planlamalara veri sağlayacağı düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Lisans, Sağlık Yönetimi.

JEL Sınıflandırma Kodları: I19, I21, I23.

ABSTRACT

The acceptability of Healthcare Management as a professional profession, which is among the specific fields of management science, is becoming more widespread in the world and in Turkey. The basis for the acceptance of a job as a professional profession is the indicators related to undergraduate and postgraduate education given in higher education institutions. In the study, it is aimed to reveal the current situation of health management undergraduate education in universities affiliated to the Council of Higher Education (YÖK) on the basis of university, academician and student. The data are obtained by examining the Higher Education Undergraduate Program Atlas (YÖK Atlas) and Higher Education Information Management System (YÖK Statistics) databases and the web pages of the relevant universities. As of 2022, 86 universities that are determined to provide undergraduate education in the field of health management affiliated to YÖK are included in the research. When the findings are examined, it is seen that undergraduate education in the field of health management is mainly offered in public universities and within the faculty of health sciences; students prefer public universities in metropolitan cities; the majority of the universities that receive students with the highest scores are the departments of foundation universities with full scholarship; the majority of 553 academic staff in the field have the title of assistant professor; about half of the students are students who have been placed in the university for the first time; the number of graduates shows a significant increasing trend. These findings reveal that both the university, academic and student capacity of the health management undergraduate program show an increasing trend every year. It is thought that the study would provide data for future planning by revealing the situation regarding the healthcare management department.

Keywords: Education, Undergraduate, Healthcare Management.

JEL Classification Codes: I19, I21, I23.

¹ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ipekcamaz@hotmail.com

² İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, ozgehucet@gmail.com

³ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, elifturkanarslan@gmail.com

EXTENDED SUMMARY

Purpose and Scope:

Undergraduate education provided by higher education institutions plays a vital role in modern society. This education has become a primary educational prerequisite for many positions and has a significant influence on professional development. The Bachelor's program in healthcare management, with a lineage of about 60 years in Turkey, is designed to educate proficient and knowledgeable healthcare managers. Healthcare institutions require skilled managers for efficient service provision, and this demand is constantly on the rise. This study aims to reveal the current situation of healthcare management undergraduate education in Turkey on the basis of universities, academicians and students.

Design/methodology/approach:

The data on universities offering healthcare management undergraduate programmes was gathered by searching the databases of the Higher Education Undergraduate Programme Atlas (YÖK Atlas) and Higher Education Information Management System (YÖK Statistics) as well as the webpages of healthcare management departments. As of 2022, the study includes 86 Turkish and Turkish Republic of Northern Cyprus universities that offer undergraduate healthcare management programs. The researchers used Microsoft Excel to prepare a data collection form for data analysis. The form was populated with data obtained from relevant databases, and variables were analyzed through frequency and percentage calculations.

Findings:

A significant increase was noted in the number of universities offering healthcare management undergraduate courses between 2010 and 2018. In 2010, education was available in only 15 universities, which grew sevenfold to 86 by 2022. It was observed that undergraduate education is mainly provided by public universities. Upon examination of the educational units, it was discovered that education is provided within 8 different faculties. The Department predominantly resides in the Faculty of Health Sciences, with 69% (n=60). Analysis of students' preference tendencies and settlement scores revealed a preference for public universities. It has been determined that the majority of universities receiving the highest-scoring students are departments within foundation universities that offer full scholarships. Additionally, it has been observed that approximately two-thirds of the universities that receive students with the highest scores are accredited by various accreditation boards. Upon examination of the academic titles of instructors within the field, it was determined that a total of 553 individuals provided education. When the data were examined, 40% of academics held the position of assistant professor, 25% were research assistants, 17% were associate professors, and 16% were professors. It has been determined that 98.5% of the allocated healthcare management quotas in 2022, totaling 4715, have been filled. Examining the education standing of the individuals admitted to the undergraduate program, it was found that 43% of the admitted students were first-time university students, while 30% were recent high school graduates. Upon examination of the students who completed the program, it was observed that the number of graduates significantly increased between the years 2012 to 2022. This data indicates a considerable growth in graduate numbers over the stated time frame. Specifically, there were 581 graduates in the year 2012 to 2013, which increased approximately two-fold between 2014 and 2015 and further increased about five-fold by 2022.

Conclusion and Discussion:

The study found a substantial rise in the number of universities offering undergraduate healthcare management education between 2010 and 2018, with a marked preference for public institutions. This education is primarily delivered within the Faculty of Health Sciences, and students show a greater preference for public universities in provinces with metropolitan status. Furthermore, the majority of the universities that receive students with the highest scores are the departments of foundation universities with full scholarship. Most teaching staff in this field have the title of assistant professor. About half of the students are students who have been admitted to the university are first-time university attendees. There has been a notable increase in the number of graduates between 2012-2022. As a result, the research indicates that there is a consistent upward trend in the capacity of the health management undergraduate program in terms of the university, academic, and student aspects each year in Turkey. This suggests a high level of visibility and importance given to the field. This study aims to provide valuable data for future planning by examining the current situation of healthcare management education, which has experienced a significant increase in the number of universities and graduates over recent years.

1. GİRİŞ

Dünyada gerçekleşen değişim ve gelişmeler insan ihtiyaç ve beklentilerini değiştirdiği gibi örgütlerin de birçok konuda büyük değişimler geçirmesine sebep olmuştur. Bu durum bir yandan hizmet işletmelerinin yaygınlaşmasını ve diğer yandan daha fazla önem kazanmasını tetiklemiştir. Hizmet işletmeleri arasında en yaygın ve en önemlilerinden biri olan sağlık hizmeti sunan işletmelerin örgütlenmesi ve yönetimi de bu değişimlerin etkisiyle farklı bir boyut kazanmıştır (Öztürk ve İlman, 2015; Yorulmaz, 2019). Sözü edilen değişim ve gelişmelerin bir sonucu olarak sağlık yönetimi işinin profesyonel sağlık yöneticileri tarafından gerçekleştirilmesi gereği ortaya çıkmış dolayısıyla sağlık yönetimi ve eğitimi giderek daha önemli hale gelerek uzmanlaşma ihtiyacı artmıştır. Sonuç olarak da sağlık hizmeti sunan işletmelerin bilimsel bir temelde yönetilmesini sağlamak üzere meslek mensuplarının yetiştirilmesine yönelik çabalar başlamıştır (Özsarı, 2013; Çimen, 2010; Yorulmaz, 2019).

Sağlık kuruluşlarının, sunduğu hizmetin özelliği, yoğun teknoloji kullanımı, eldeki kıt kaynakları en etkin biçimde kullanma gerekliliği, çok sayıda ve farklı disiplini bünyesinde barındırmalarından dolayı sağlık yöneticiliği en zor yönetim alanlarından bir tanesidir (Yorulmaz, 2019; Öztürk ve İlman, 2015). Sağlık kuruluşları yönetimi, sağlık hizmeti üretmek toplumların sağlığını korumak ve geliştirmek amacıyla maddi ve maddi olmayan kaynakların planlanması, örgütlenmesi, harekete geçirilmesi, koordinasyonu ve denetlenmesi faaliyetlerini kapsamaktadır. Sağlık kuruluşları yönetimi; belirlenmiş olan amaçların gerçekleştirilmesi amacıyla belirli bir formal örgütlenme içerisinde gerçekleştirilen birbirleriyle ilişkili sosyal ve teknik işlev ve faaliyetleri kapsayan bir süreçtir (Sağlık Yönetimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı [SAYÇEP], 2017; Filiz, 2021; Ersoy ve Kavuncubaşı, 1995). Başka bir tanıma göre sağlık yönetimi, sağlık için ayrılan sınırlı kaynakları etkin ve verimli kullanarak, hastalıkları teşhis ve tedavi etmek ve hekimlerin faaliyetlerini kolaylaştırmak adına gerçekleştirilen bir yönetim biçimidir (Karaşin ve Tatlı, 2022).

Etkili bir sağlık yönetimi, yüksek performanslı bir sağlık hizmeti sunum sisteminin oluşturulması için temel gerekliliktir. Yapılan çalışmalar, yönetim kapasitesi ile sağlık sistemleri performansı arasındaki ilişkiyi göstermektedir ve her düzeyde yönetim kapasitesi eksikliğinin istenen sağlık hedeflerine ulaşılmasında temel bir kısıtlama olduğunu ortaya koymaktadır (Linnander vd., 2017).

Karmaşık yapısı ve içerdiği farklı boyutlar sebebiyle sağlık hizmetleri yönetimi, insan sağlığının yanı sıra, sosyoloji, iletişim, insan kaynakları, psikoloji, muhasebe, işletme, hukuk, ekonomi gibi farklı alanlarda bilgi ve beceri sahibi olmayı gerektirmektedir (Çimen, 2010). Bu yönüyle bakıldığında her yönetim kademesinden profesyonel sağlık yöneticisine ihtiyaç duyulmaktadır (Ersan vd., 2021) ve yükseköğretim kurumlarının sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim veren bölümleri bu ihtiyaca cevap verme amacı taşımaktadır (Yorulmaz, 2019). Gerçekten de sağlık kurumları hizmetlerini en etkili ve en verimli bir şekilde sunabilmek için planlama, örgütlenme, harekete geçirme ve eşgüdüm fonksiyonlarını en doğru biçimde gerçekleştirecek profesyonel yöneticilere ihtiyaç duymaktadır (Öztürk ve İlman, 2015). Sağlık kuruluşlarının profesyonel yönetici ihtiyacının diğer sebepleri arasında; hastane örgütlerinin yapısal ve görevsel anlamda karmaşıklaşması, sağlık kuruluşu sayısının artması, hasta ihtiyaçlarını zamanında tespit edilip karşılanması, sağlık çalışanlarının motivasyonunun sağlanması, maliyet etkin süreç yönetimi ve klinik kalitesi yüksek hizmet sunulabilmesi sayılabilir (Ersoy ve Kavuncubaşı, 1995; Aba vd., 2020; Koçyiğit vd., 2018).

Günümüzde sağlık kurumları hızla değişen teknoloji ve tüketici hareketlerinin baskısı altında kıt kaynaklar ile hizmet sunmaya çalışmaktadır. Sağlık yöneticileri de bu koşullar altında oldukça büyük bir bütçenin sorumluluğunu taşımaktadır. Aynı zamanda çok farklı uzmanlık alanından personel arasında koordinasyonu sağlamak üzere oldukça karmaşık yapıya sahip bir kurumu yönetmek durumundadırlar (Yorulmaz ve Gençtürk, 2018).

Sağlık yöneticisi, sağlık hizmetlerinin amaçlara uygun biçimde sunulmasını ve etkili olarak yürütülmesini sağlayan bir düzenleyicidir (Şener vd.,2010). Sağlık Yöneticisi; “üniversitelerin lisans eğitimi veren fakülte/yüksekokullarının, “Sağlık İdaresi”, “Sağlık Yönetimi”, “Sağlık Kurumları Yönetimi”, “Sağlık Kurumları Yöneticiliği”, “Sağlık İşletmeciliği”, “Sağlık Kurumları İşletmeciliği” gibi bölümlerinden mezun olan kişidir. Unvanı Sağlık Yöneticisi / Sağlık İdarecisi’dir” (Resmi Gazete, 2014). Bu alandan mezun olan kişiler sağlık yöneticisi unvanıyla mezun olmaktadır. Mezunlar özel-kamu-üniversite veya vakıf hastaneleri, Sosyal Güvenlik Kurumu’nun ilgili birimleri, rehabilitasyon merkezleri, ilaç veya tıbbi cihaz üreten kuruluşlar, özel sigorta şirketleri, sağlık araştırma merkezleri gibi çeşitli sağlık işletmelerinde çalışma olanağı bulabilmektedirler (Şener vd., 2010; Filiz, 2021). Türkiye’de sağlık yönetimi mesleği meslek tanımı 22 Mayıs 2014 tarihli Resmi Gazete’de

yayımlanan “Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik” ile yapılmıştır. Buna göre Sağlık İdarecisi/Yöneticisi: “Sağlık kurumlarındaki çalışmaların düzenlenmesinden ve yürütülmesinden, bölümlere gerekli personel, araç ve gerecin sağlanmasından, bütçenin hazırlanmasından ve hasta bakım hizmet ücretlerinin saptanmasından, insan kaynakları, muhasebe, kalite ve satın alma ile ilgili alanlarda yönetim işlevlerini yerine getirmekten sorumludur” şeklinde tanımlanmıştır (SAYÇEP, 2017).

Hem dünyada hem de Türkiye’de de sağlık yönetimi, yönetim biliminde özellikli bir alan olarak görülmekte ve sağlık yöneticiliği profesyonel bir meslek olarak kabul edilmekte hatta bu durum giderek yaygınlaşmaktadır. Ancak bir işin profesyonel meslek olarak kabul edilmesinin en temel göstergelerinden birisi o alanla ilgili lisans ve lisansüstü eğitime dair göstergelerdir (Şener vd.,2010). Bu bağlamda son dönemlerde, dünyada ve Türkiye’de üniversitelerde sağlık yönetimi ve işletmeciliği alanı yaygınlaşmıştır (Öztürk ve İlman, 2015).

Günümüz bilgi toplumunda önemli bir rol oynayan üniversite eğitimi, birçok pozisyon için asgari eğitim şartı haline gelmiş ve profesyonelleşme üzerinde önemli bir etkiye sahip olmuştur. Bu kapsamda bu çalışmada, sağlık yönetimi lisans eğitiminin Türkiye’deki mevcut durumunun üniversite, akademisyen ve öğrenci bazında ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu çalışmanın, son yıllarda kurum ve mezun sayısı hızla artan sağlık yönetimi bölümüne ilişkin durumu ortaya koyarak, geleceğe ilişkin planlamalara veri sağlayacağı düşünülmektedir.

2. SAĞLIK YÖNETİMİ EĞİTİMİ VE TARİHSEL GELİŞİMİ

Sağlık yönetimi eğitimi, multidisipliner bir formatta birçok alandan beslenmektedir. Günümüzde sağlık yönetimi konusu bütün dünyada oldukça önemli bir çalışma alanı olmuştur. Buna bağlı olarak hem lisans hem de lisansüstü sağlık yönetimi eğitime ilgi giderek artmaktadır. Dolayısıyla alana ilişkin bilgi kümülatif biçimde artmış ve artmaya devam etmektedir (Şahin ve Ocak, 2019).

Sağlık yönetimi, çok sayıda lisans ve lisansüstü düzeydeki eğitim programları ile dünyada yaklaşık 110 yıllık, Türkiye’de ise yaklaşık 60 yıllık geçmişe sahip bir bilim alanıdır. Eğitim programlarının açılması profesyonel yönetici ihtiyacından kaynaklanmıştır (SAYÇEP, 2017). Sağlık hizmetleri yöneticiliği alanındaki eğitim programları ilk olarak “hastane yönetimi” adı ile açılmıştır. Başlangıçta hastane yönetimi adı altında açılan programlar, zaman içinde alanın değişmesi ve gelişmesiyle farklı isimlerle yeniden tasarlanmıştır (Bektaş vd., 2019).

Amerika Birleşik Devletleri’nde, bir hastanenin yönetilmesi için özel bir eğitime gereksinim duyulduğunun farkına 1910’lu yıllarda varılmıştır. Sağlık yönetimine ilişkin, 1926’da Milwaukee’deki Marquette Üniversitesi’nde ilk lisans programı kurulmuş fakat mezunlarına yönelik yeterli talep olmaması nedeniyle program iki yıl sonra kapatılmıştır (Hilsenrath, 2012). 1929’da Michael Davis’in “Hospital Administration: A Career” isimli eseri yayımlanana kadar sağlık yönetimi alanında herhangi önemli bir gelişme olmamıştır. 1934 yılında sağlık hizmetleri yöneticiliği alanında açılan ilk program olan Chicago Üniversitesi’ndeki “Hastane Yönetimi Yüksek Lisans Programı” açılmıştır (Hilsenrath, 2012; Çimen, 2010; Güngör Önlen ve Öngel, 2018; Yorulmaz, 2019; Şahin ve Ocak, 2019). 1946 yılında ise Iowa Üniversitesi’nde hastane ve sağlık yönetimi alanındaki ilk doktora programı açılmıştır (Güngör Önlen ve Öngel, 2018). 1960’lı yıllara gelindiğinde İngiltere’nin öncülüğünde Avrupa’da sağlık kurumları yönetimi alanıyla ilgili eğitimler yaygınlaşmıştır (Tengilimoğlu vd., 2014; Güngör Önlen ve Öngel, 2018; Şahin ve Ocak, 2019).

Türkiye’de, uzun yıllar boyunca, sağlık kurumları yöneticiliği, tıbbi eğitim almış başhekim ve başhemşire gibi kişiler tarafından yapılmıştır (Güngör Önlen ve Öngel, 2018). Türkiye’de sağlık yönetimi alanında eğitim ilk kez 1963 yılında Sağlık Bakanlığı Mesleki Eğitim Genel Müdürlüğü’ne bağlı olarak kurulan Sağlık İdaresi Yüksek Okulu’nda başlamıştır. Daha sonra 1970 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde Hastane İdaresi Yüksek Okulu açılmış ve burada 1975 yılına kadar yüksek lisans eğitimi verilmiştir. Programın adı 1975 yılında Sağlık İdaresi Yüksek Okulu (SİYO) olarak değiştirilmiştir. SİYO olarak 1975-82 yılları arasında eğitim veren okul 1982 yılında Hacettepe Üniversitesi’nde birleştirilerek eğitimine devam etmiştir (Çimen, 2010; Şener vd., 2010).

Sağlık yönetimi alanında eğitim faaliyetleri İstanbul, Ege, Marmara Üniversiteleri ve diğer üniversiteler ile 1988’li yıllar itibarıyla yaygınlaşmıştır. 1990’lı yıllar itibarıyla ise sağlık yöneticiliği ile ilgili teorik ve mesleki bilgi birikimi giderek artmıştır (Şener vd., 2010). 1996 yılında Ankara, Marmara ve Başkent Üniversitelerinde ve 2007’de Okan Üniversitesi’nde farklı fakülteler bünyesinde Sağlık Yönetimi Bölümü kurulmuştur (Kıyak, 2013).

Türkiye'de Sağlık İdaresi Yüksek Okulu ile başlayan sağlık yönetimi eğitimi alanında farklı isimler altında eğitim verilmeye devam etmiştir (Yorulmaz vd., 2015; Yorulmaz ve Gençtürk, 2018). 2016 yılında “Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Başkanlığı, Yüksek Öğretim Yürütme Kurulunun 16.11.2016 tarihli toplantısında, farklı fakülteler bünyelerinde yer alan farklı isimlerdeki sağlık kurumları yönetimi eğitimi veren bölümlerin hepsinin adının "Sağlık Yönetimi" olarak değiştirilmesine karar verilmiştir.” (Uğurluoğlu, 2019).

3. ARAŞTIRMANIN YÖNTEMİ

3.1. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, yükseköğretim kurumları çerçevesinde sağlık yönetimi lisans eğitiminin profilini ortaya koymaktır. Bu kapsamda 2022 yılı sağlık yönetimi bölümü lisans programlarının öğrenci, akademik personel ve üniversite profilinin tanımlanması planlanmıştır.

3.2. Araştırmanın Yöntemi

Tanımlayıcı tipte olan bu durum saptama çalışmasında ikincil veriler kullanılmıştır. Sağlık yönetimi lisans eğitimi veren yükseköğretim kurumlarına ilişkin veriler, Yükseköğretim Lisans Program Atlası (YÖK Atlas) ve Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi (YÖK İstatistik) veri tabanları ile Türkiye’deki yükseköğretim kurumlarında lisans düzeyinde eğitim-öğretim veren sağlık yönetimi bölümlerinin web sayfaları taranarak elde edilmiştir.

3.3. Araştırmanın Evren ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini 2022 yılı itibariyle Türkiye ve KKTC’de sağlık yönetimi alanında lisans eğitimi faaliyetini sürdüren 86 üniversite oluşturmaktadır. Araştırmada örneklem seçme yoluna gidilmeden sağlık yönetimi lisans eğitimi veren tüm üniversitelere ulaşılmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Verilerin analizi için araştırmacılar tarafından Microsoft Excel programında veri toplama formu hazırlanmıştır. İlgili veri tabanlarından elde edilen veriler bu forma aktarılmış ve değişkenlere ilişkin frekans ve yüzde analizleri yapılmıştır.

3.5. Araştırmanın Sınırlılıkları

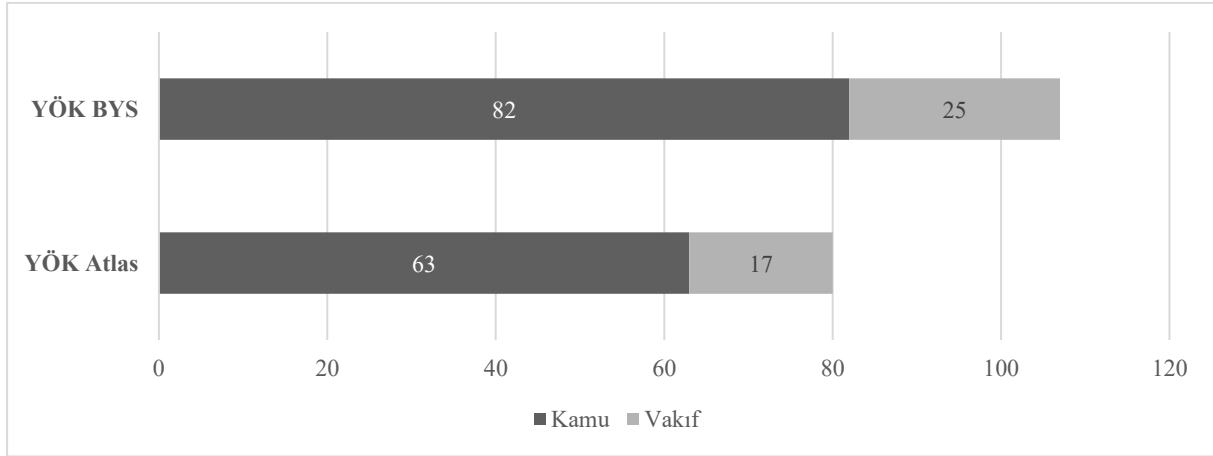
Araştırmaya sağlık yönetimi alanında lisans eğitimi veren YÖK’e bağlı üniversiteler dahil edilmiştir. 2022 yılı itibariyle aktif bir şekilde eğitim-öğretim faaliyetini sürdürmeyen ve web sitesinde bölüme ilişkin bilgilendirme bulunmayan üniversiteler kapsam dışında tutulmuştur. Ayrıca çalışma sadece lisans eğitimi veren üniversiteler ile sınırlandırılmıştır. Ön lisans ve lisansüstü eğitimlere ilişkin verilere yer verilmemiştir.

4. BULGULAR

Çalışmaya ilişkin bulgular i) Sağlık Yönetimi Lisans Eğitimi Veren Üniversitelere İlişkin Bulgular ve ii) Akademik Personel ve Öğrencilere İlişkin Bulgular olmak üzere iki başlık altında incelenmiştir.

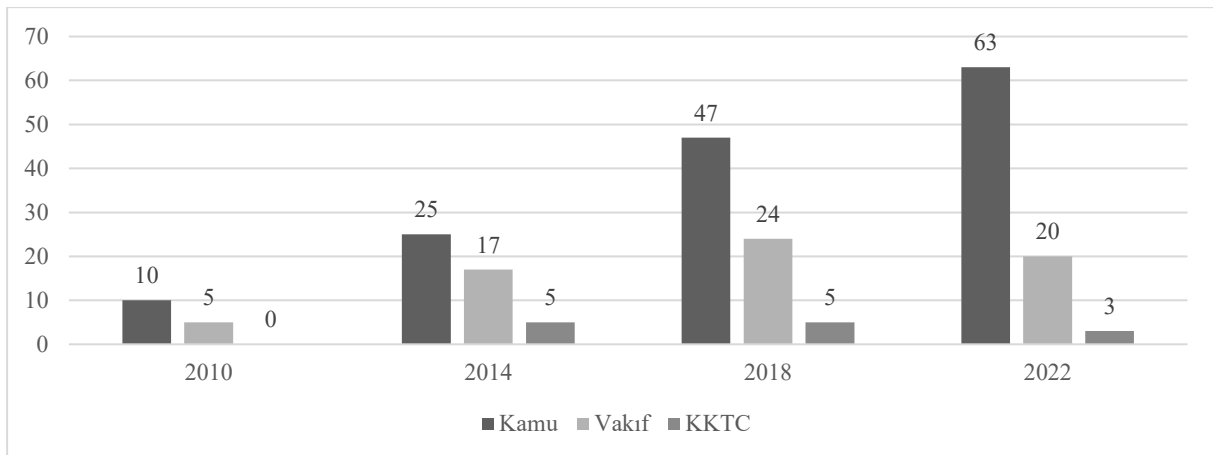
4.1. Sağlık Yönetimi Lisans Eğitimi Veren Üniversitelere İlişkin Bulgular

Bu kapsamda, 2022 yılı itibariyle sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversitelerin sayısı, türleri, birimlere göre dağılımı, en çok tercih edilen üniversiteler ile en yüksek puanla öğrenci alan üniversitelere ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Şekil 1. Sağlık Yönetimi Lisans Eğitimi Veren Üniversiteler

Şekil 1’de Yükseköğretim Lisans Program Atlası ve Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi veri tabanlarına göre 2022 yılında sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversite sayıları ve bu üniversitelerin kurumlara göre dağılımı verilmiştir. Şekil incelendiğinde 2022 yılı itibarıyla Türkiye’de sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim veren üniversite sayısının, Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi’ne göre 107, Yükseköğretim Lisans Program Atlası’na göre ise 80 olduğu görülmektedir. Üniversitelerin kurumlara göre dağılımı incelendiğinde Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi veri tabanındaki 107 üniversitenin 82’sinin devlet üniversitesi, 25’inin vakıf üniversitesi olduğu; YÖK Lisans Program Atlası veri tabanındaki 80 üniversitenin 63’ünün devlet üniversitesi, 17’sinin vakıf üniversitesi olduğu görülmektedir.

Araştırmacılar tarafından yapılan incelemeler sonucunda sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerin sayısının veri tabanlarına göre farklılık göstermesinin nedeninin Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi veri tabanının aktif bir şekilde öğrenci almayan üniversiteleri de kapsama almasından kaynaklandığı tespit edilmiştir. İlgili üniversitelerin web siteleri incelendiğinde sayfasında bölüm adı yer alan ancak eğitim-öğretim faaliyetinde bulunmayan 21 üniversite araştırma kapsamından çıkarılmıştır. Çalışmanın bundan sonraki bölümlerinde aktif bir şekilde eğitim-öğretim faaliyetine devam ettiği tespit edilen 63’ü devlet üniversitesi, 23’ü vakıf üniversitesi olmak üzere toplam 86 üniversite üzerinden değerlendirme yapılmıştır.

Şekil 2. Yıllara Göre Sağlık Yönetimi Lisans Eğitimi Veren Üniversite Sayıları ve Türleri

Şekil 2’de sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversitelerin yıllara ve türüne göre dağılımı verilmiştir. Veriler ÖSYM’nin ilgili yıllara ait tercih kılavuzları ve YÖK Atlas veri tabanı incelenerek elde edilmiştir. Buna göre 2010 yılında sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim veren üniversite sayısı 15 iken, 2022 yılına gelindiğinde bu sayının %473,3 artış göstererek 86’ya ulaştığı görülmüştür. Şekil incelendiğinde sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim veren üniversite sayısının 2010-2018 yılları arasında ciddi bir artış gösterdiği söylenebilir. Bu

üniversiteler öğretim türüne göre ele alındığında ise 86 üniversitenin tamamında örgün eğitim verildiği, bunlardan 9'unda ikinci öğretim ve 2'sinde ise açık öğretim türünde eğitim verildiği görülmüştür.

Türkiye'de 2010-2022 yılları arasında sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim veren üniversitelerin türü incelendiğinde ise ağırlığın kamu üniversitelerinde olduğu görülmektedir. 2010 yılında tüm üniversitelerin içinde kamu üniversitelerinin oranı %66,6 (n=10) iken bu oran 2022 yılında %73,3'e (n=63) ulaşmıştır (Şekil 2). 2010 yılında sağlık yönetimi eğitimi veren vakıf üniversitelerinin sayısı 5 iken, 2018 yılında bu sayı yaklaşık 5 katına çıkarak 24'e yükselmiştir. 2022 yılına gelindiğinde ise bazı vakıf üniversitelerinde sağlık yönetimi bölümünün kapatıldığı ve bu nedenle bir düşüş olduğu görülmektedir.

Tablo 1. Sağlık Yönetimi Lisans Eğitiminin Sunulduğu Birimler

Fakülte/Yüksekokul	Sağlık Yönetimi Bölüm Sayısı
Sağlık Bilimleri Fakültesi	60
İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi	15
İşletme Fakültesi	3
Uygulamalı Bilimler Fakültesi	3
Açık Öğretim Fakültesi	2
Sağlık Yüksekokulu/Sağlık Bilimleri Yüksekokulu	2
Sosyal ve Beşeri Bilimler Fakültesi	1
Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu	1
Toplam	87*

2022 yılı sağlık yönetimi lisans programının sunulduğu birimlerin dağılımı Tablo 1'de sunulmuştur. Veriler YÖK İstatistik ve üniversite web siteleri incelenerek elde edilmiştir. Toplam sayının değerlendirme kapsamına alınan sayıdan yüksek olmasının nedeninin Medipol Üniversitesi'nin hem Sağlık Bilimleri Fakültesi hem de Sağlık Bilimleri Yüksekokulu olmak üzere 2 farklı birimde lisans eğitimi vermesinden kaynaklandığı belirlenmiştir. Tabloda görüldüğü gibi sağlık yönetimi lisans eğitimi 8 farklı birimde sunulmaktadır. Buna göre bölümün %69 (n=60) ile ağırlıklı olarak Sağlık Bilimleri Fakültesinde yer aldığı görülmektedir. Bunu %17 (n=15) ile İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesinin izlediği saptanmıştır.

Tablo 2. En Çok Tercih Edilen ve En Yüksek Puan ile Öğrenci Alan Üniversite Sıralaması

Sıra	En Çok Tercih Edilen Üniversiteler	Tercih Sayısı	Sıra	En Yüksek Puan ile Alan Üniversiteler	Puan	Başarı Sırası
1	Selçuk Üniversitesi	3715	1	İstanbul Medipol Üniversitesi (İngilizce-Burslu) ¹	348,952	179.652
2	Bandırma 17 Eylül Üniversitesi	3199	2	Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi (Burslu) ²	340,739	207.471
3	Sağlık Bilimleri Üniversitesi	3174	3	Başkent Üniversitesi (Burslu) ²	333,873	233.563
4	Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi	3162	4	İstanbul Medipol Üniversitesi (Burslu) ¹	333,576	234.78
5	Süleyman Demirel Üniversitesi	3031	5	Hacettepe Üniversitesi	329,278	252.655
6	Eskişehir Osmangazi Üniversitesi	2965	6	İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa	322,079	285.291
7	Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi	2855	7	Bezm-İ Âlem Vakıf Üniversitesi (Burslu)	318,936	300.751
8	Ankara Üniversitesi	2745	8	Marmara Üniversitesi ²	317,621	307.362
9	Trakya Üniversitesi	2697	9	Ankara Üniversitesi ²	317,551	307.732
10	Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi	2526	10	İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi (Burslu)	316,818	311.432

¹ İstanbul Medipol Üniversitesi 2019-2024 arası FIBAA tarafından akredite edilmiştir.

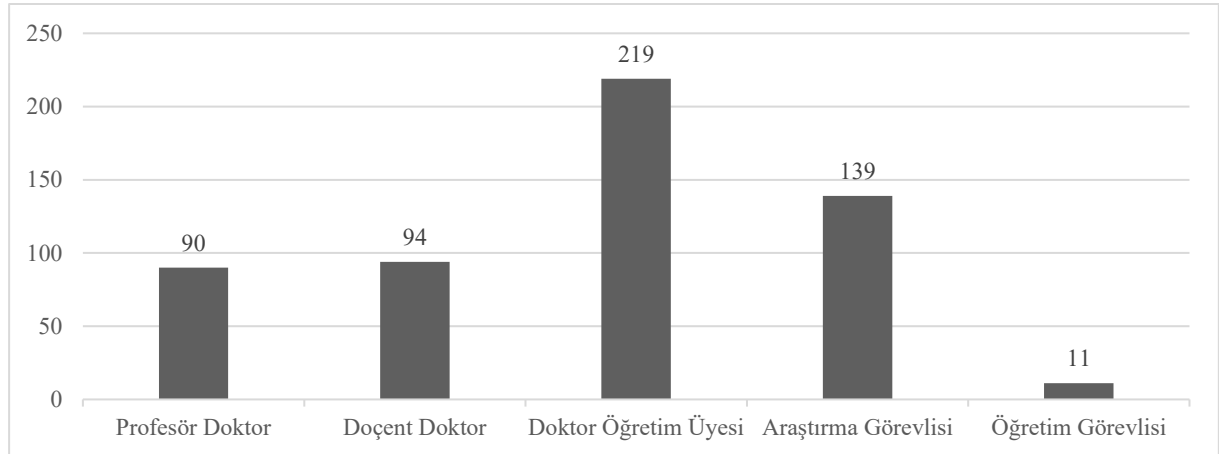
² Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi (2022-2026), Başkent Üniversitesi (2019-2028), Marmara Üniversitesi (2020-2025), Ankara Üniversitesi (2021-2026) SABAK tarafından akredite edilmiştir.

Tablo 2’de 2022 yılı sağlık yönetimi lisans programında en çok tercih edilen ilk 10 üniversite ile aynı yıl en yüksek puan/başarı sırası ile öğrenci alan ilk 10 üniversiteye yer verilmiştir. Tablo incelendiğinde öğrencilerin üniversite seçimi yaparken büyükşehir statüsüne sahip illerdeki kamu üniversitelerini daha fazla tercih ettikleri görülmüştür. 2022 yılı için sağlık yönetimi alanında 3715 ile en fazla tercih edilen Selçuk Üniversitesi’ne ayrılan kontenjan sayısı 82’dir. Üniversitelere ayrılan kontenjanlar göz önüne alındığında tercih edilme sayısının oldukça yüksek olması dikkat çekmiştir. Ancak en yüksek puanla öğrenci alan ilk on üniversite incelendiğinde ağırlığın vakıf üniversitelerinin tam burslu bölümlerinde (n=6) olduğu ve İstanbul (n=7) ve Ankara (n=3) illerinde yoğunlaştığı görülmüştür. En yüksek puanla öğrenci alan 10 sağlık yönetimi programının 5’inin çeşitli kurumlar tarafından akredite edilmiş olduğu görülmüştür. Ayrıca sağlık yönetimi alanında öncü bölümler arasında yer alan Başkent Üniversitesi, Hacettepe Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi’nin en yüksek puanla öğrenci alan üniversiteler arasında olduğu saptanmıştır.

4.2. Akademik Personel ve Öğrencilere İlişkin Bulgular

Bu kapsamda 2022 yılı itibariyle sağlık yönetimi alanında eğitim veren akademik personelin unvanlarına göre dağılımı, üniversite türüne göre kontenjan sayıları, bölüme yerleşen öğrenci sayıları ve öğrenim durumları, bölümden mezun olan öğrencilerin yıllara göre dağılımına ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

Şekil 3. Öğretim Elemanlarının Akademik Unvanlarına Göre Dağılımı

Sağlık yönetimi alanında lisans eğitimi veren öğretim elemanlarının akademik unvanlarına göre dağılımı Şekil 3’te verilmiştir. Veriler alınırken akademik kadrosuna ilişkin herhangi bir bilgilendirmeye rastlanmayan Anadolu Üniversitesi (Açık Öğretim Fakültesi), Atatürk Üniversitesi (Açık Öğretim Fakültesi), Doğu Akdeniz Üniversitesi (KKTC), Girne Amerikan Üniversitesi (KKTC) ve Lefke Avrupa Üniversitesi (KKTC) kapsam dışında tutulmuş olup 81 üniversite üzerinden değerlendirme yapılmıştır. Veriler Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi veri tabanından alınmıştır. Buna göre sağlık yönetimi bölümünde eğitim veren toplam 553 akademik personelin %40’ının doktor öğretim üyesi, %25’inin araştırma görevlisi, %17’sinin doçent doktor, %16’sının profesör doktor ve %2’sinin öğretim görevlisi olduğu görülmektedir.

Tablo 3. Üniversite Türüne Göre Kontenjan Sayısı

Üniversite Türü	Kontenjan sayısı	Yerleşen sayısı	Doluluk oranı (%)
Devlet	4228	4144	98
Vakıf	427	427	100
KKTC	60	21	35
Toplam	4715	4592	97,4

Tablo 3’te 2022 yılı üniversite türüne göre sağlık yönetimi bölümü kontenjan sayıları ve yerleşen öğrenci sayıları sunulmuştur. Tablo incelendiğinde 2022 yılı için öğrenci alan 80 üniversitenin sağlık yönetimi bölümlerine ayrılan toplam kontenjan sayısı 4715 olmuştur ve boş kontenjan oranı % 2,6 bulunmuştur. Vakıf üniversitelerinin doluluk oranı %100 iken bu oranın KKTC üniversitelerinde %35’e düştüğü görülmüştür.

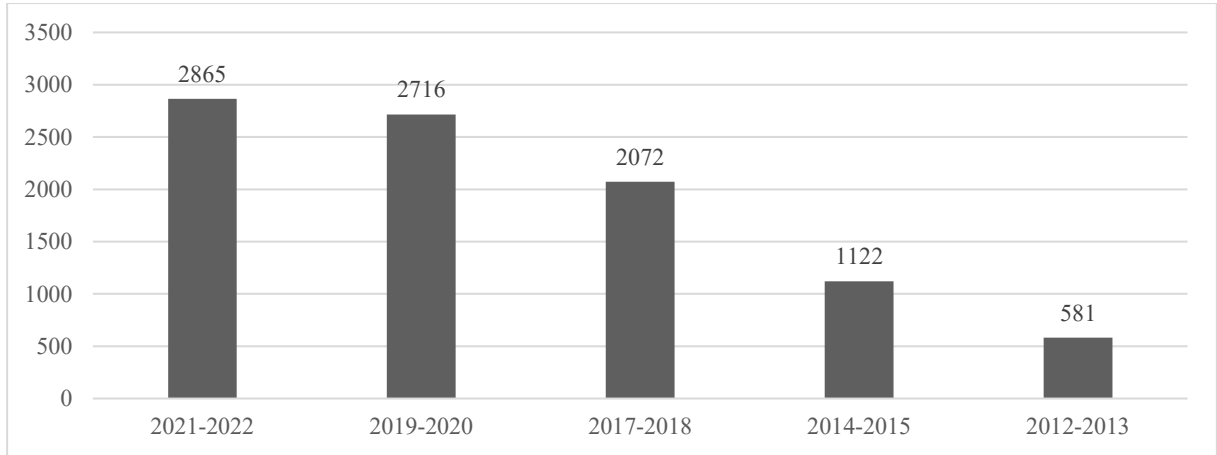

Tablo 4. Bölüme Yerleşen Öğrencilerin Öğrenim Durumları

Öğrenim Durumu	Sayı	Oran (%)
Liseden mezun, daha önce hiç üniversiteye yerleşmeyen	2012	43
Liseden yeni mezun, ilk kez sınava giren	1418	30,3
Daha önce bir üniversiteden mezun olan	801	17,1
Üniversitede öğrenci iken sınava girip yerleşen	377	8,1
Toplam	4608	98,5

2022 yılında sağlık yönetimi lisans programına yerleşen öğrencilerin öğrenim durumlarına ilişkin bulgular Tablo 4'te yer almaktadır. Buna göre bölüme yerleşen öğrencilerin %43'ünün ilk kez bir üniversiteye yerleşen öğrencilerden oluştuğu, %17'sinin ise daha önce üniversitelerin herhangi bir bölümünden mezun olan ve ikinci defa üniversite okuyacak öğrencilerden oluştuğu görülmektedir. Ayrıca programa yerleşen öğrencilerin %30'unun liseden yeni mezun öğrenciler olduğu görülmektedir. Herhangi bir üniversitede var olan eğitimine devam ederken yeniden sınava girerek sağlık yönetimi bölümünü okumak isteyen öğrencilerin oranı ise %8'dir.

Şekil 4. Sağlık Yönetimi Lisans Programından Mezun Olan Öğrencilerin Yıllara Göre Dağılımı

Şekil 4'te sağlık yönetimi lisans programından mezun olan öğrencilerin 2013-2022 yılları arasındaki dağılımı verilmiştir. Veriler Yükseköğretim Bilgi Yönetim Sistemi veri tabanından alınmıştır. Veriler toplanırken Sağlık Kurumları Yönetimi, Sağlık Kurumları İşletmeciliği, Sağlık Kuruluşları Yöneticiliği, Sağlık İdaresi, Sağlık Yönetimi vb. bölüm adlarının tümü "Sağlık Yönetimi" olarak YÖK Başkanlığı'nın 16/11/2016 tarihli kararı ile değiştirildiğinden bahsedilen bölüm adları ile mezun olan öğrenci sayıları da dikkate alınmıştır. Açık öğretim fakültelerinden mezun olan öğrenciler kapsama alınmamıştır. Buna göre sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversite sayısının yıllar itibarıyla artmasına paralel olarak mezun öğrenci sayısı da artış göstermiştir. 2012-2013 yılları arasında 581 olan mezun sayısının 2014-2015 yılları arasında yaklaşık 2 kat arttığı ve 2022 yılına gelindiğinde bu sayının yaklaşık 5 katına çıktığı görülmektedir. Sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversite sayısının yüksek bir artış gösterdiği 2018 yılından itibaren ise mezun sayısının ciddi bir şekilde artış göstermediği saptanmıştır.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Yükseköğretim kurumlarının sunduğu lisans eğitimi günümüz bilgi toplumunda önemli bir rol oynamaktadır. Birçok pozisyon için asgari eğitim şartı haline gelen lisans eğitimi profesyonelleşme üzerinde önemli bir etkiye sahiptir. Türkiye'de yaklaşık 60 yıllık bir geçmişe sahip olan sağlık yönetimi lisans programı nitelikli ve profesyonel sağlık yöneticisi yetiştirme amacı gütmektedir. Sağlık kurumları, etkili sağlık hizmeti sunumu için profesyonel yöneticilere gereksinim duymakta ve bu gereksinim günden güne artmaktadır. Bu çalışma ile sağlık yönetimi lisans eğitiminin Türkiye'deki mevcut durumunun üniversite, akademisyen ve öğrenci bazında ortaya konulması amaçlanmıştır. Bu amaca yönelik olarak YÖK Atlas ve YÖK Bilgi Yönetim Sistemi veri tabanları ile sağlık yönetimi lisans programı bulunan üniversitelerin web siteleri taranmış ve 2022 yılı itibarıyla sağlık yönetimi

alanında aktif bir şekilde eğitim-öğretim faaliyetini sürdürdüğü tespit edilen 86 yükseköğretim kurumu araştırmacılar tarafından belirlenen kriterler çerçevesinde incelenmiştir. Böylece son yıllarda kurum ve mezun sayısı hızla artan sağlık yönetimi lisans programına ilişkin durum ortaya konulmuştur.

Sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversite sayılarının yıllara göre dağılımı incelendiğinde üniversite sayısının 2010-2018 yılları arasında ciddi bir artış gösterdiği saptanmıştır. 2010 yılında 15 üniversitede eğitim verilirken 2022 yılında bu sayı yaklaşık 7 kat artarak 86'ya ulaşmıştır. Bu durum profesyonel sağlık yöneticisine olan ihtiyacın arttığını ve bu alanda öğrenci yetiştirmenin giderek daha da önemli hale geldiğini göstermektedir. Şahin ve arkadaşları (2000) sağlık hizmeti veren kuruluşların, tıbbi kuruluş olmanın yanı sıra ekonomik ve toplumsal amaçlarının da olduğunu ve bu nedenle de profesyonel yöneticilik eğitimi alan kişiler tarafından yönetilmeleri gerektiğini belirtmişlerdir. Kurt (2016, s. iv) ise çalışmasında hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkelerde sağlık kurumlarının yönetiminde profesyonel sağlık yöneticileri yetiştirmenin önemini vurgulamıştır. Ayrıca 2010-2022 yılları arasında sağlık yönetimi lisans eğitiminin ağırlıklı olarak kamu üniversitelerinde verildiği saptanmıştır. Bu durumun Türk kültüründe sosyal devlet - paternalist devlet anlayışından hareketle eğitim hizmetlerinin devlet kanalıyla ücretsiz olarak verilmesi gerektiğine olan inancın bir göstergesi olduğu söylenebilir. Serter (1982, s. 381) de eğitimin, devletin sosyal görevlerinden biri olduğunu ifade etmiştir.

Sağlık yönetimi lisans eğitiminin sunulduğu birimler incelendiğinde 8 farklı fakülte/yüksekokul bünyesinde eğitim sunulduğu saptanmıştır. Bu durum, sağlık yönetimine ilişkin eğitim faaliyetlerinin sağlık bilimleri ve sosyal bilimler gibi farklı disiplinler bünyesinde yürütüldüğünü göstermekte ve bölümün disiplinlerarası bir yaklaşıma sahip olduğunu desteklemektedir. Sağlık Yönetimi alanı sağlık hizmetlerinin etkili bir şekilde yönetilmesi, kaynakların verimli bir şekilde kullanılması, yasal düzenlemelere ve etik standartlara uyulması gibi birçok yönetsel ve organizasyonel unsuru içermesinin yanı sıra tıp, halk sağlığı ve sağlık politikaları gibi sağlığa ilişkin unsurları da içermektedir. Bu açıdan bakıldığında eğitimin farklı fakültelerde veriliyor olması, sağlık yönetimi öğrencilerine bütüncül bir bakış açısı kazandırmada uygun bir ortamın yaratılmasına katkı sunduğu söylenebilir.

Öğrencilerin tercih eğilimleri ve yerleşme puanları ele alındığında en fazla büyükşehir statüsüne sahip illerdeki kamu üniversitelerini tercih ettikleri görülmüştür. Yaman ve Çakır (2017, s. 66) Türkiye'de üniversitelerin büyük çoğunluğunun devlet tarafından kurulmuş olmasının, akademik açıdan daha başarılı olduklarına yönelik bir algı oluşturduğunu ve bu nedenle de öğrencilerin tercih odağında yer almalarını sağladığını vurgulamıştır. Ancak en yüksek puanla öğrenci alan üniversitelerin çoğunluğunun vakıf üniversitelerinin tam burslu bölümleri olduğu ve ağırlıklı olarak İstanbul ve Ankara illerinin tercih edildiği saptanmıştır. Bu durumun günümüzde birçok vakıf üniversitesinin, öğrencilerin tercihlerini etkileyebilecek çeşitli olanaklar sunmasından kaynaklandığı söylenebilir. Ulusoy ve arkadaşları (2014, s. 21), vakıf üniversitelerinin öğrencilere sunduğu sosyal, kültürel ve ekonomik imkanların kamu üniversitelerine kıyasla daha fazla olmasının öğrencilerin bu üniversiteleri tercih etmelerinde etkili olduğunu ifade etmiştir. Ayrıca en yüksek puanla öğrenci alan üniversitelerin yaklaşık üçte ikisinin çeşitli kurumlar tarafından akredite edilmiş olduğu görülmüştür. Son yıllarda yükseköğretim kurumları ve bu kurumlarda eğitim alan öğrenci sayısındaki hızlı artışla birlikte nitelik açısından eğitim kalitesinin yükseltilmesine ilişkin ulusal düzeyde ve kurum düzeyinde faaliyetler yürütülmektedir. Bu kapsamda ulusal düzeyde Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) ve kurum düzeyinde ise çeşitli akreditasyon kuruluşlarından bölümlerin bireysel başvuruları ile yapılan akreditasyon çalışmaları bulunmaktadır. YÖK Atlas veri tabanı incelendiğinde Sağlık Bilimleri Fakültesi bünyesi altında eğitim-öğretim faaliyeti yürüten Başkent Üniversitesi, Marmara Üniversitesi, Ankara Üniversitesi ve Acıbadem Mehmet Ali Aydınlar Üniversitesi'nin sağlık yönetimi bölümlerinin son beş yıllık süreçte Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK) tarafından akredite edildiği (SABAK, 2023) ve İstanbul Medipol Üniversitesi sağlık yönetimi bölümünün ise Uluslararası İşletme Yönetimi Akreditasyon Kurumu (Foundation for International Business Administration Accreditation-FİBAA) (Medipol Üniversitesi, 2023) tarafından akredite edildiği görülmüştür. Bunların, özellikle Başkent Üniversitesi, Marmara Üniversitesi ve Ankara Üniversitesi gibi alanda öncü üniversiteler olması dikkat çekicidir. Aynı zamanda en yüksek puanla öğrenci alan üniversitelerden altı tanesinin akredite olmuş olması bu üniversitelerin verdikleri eğitimin kalitesini yükseltme çabası içerisinde olduğunu göstermektedir. Yükseköğretim Kalite Kurulu'nun (YÖKAK) da bu konudaki stratejik hedefleri (Yükseköğretim Kalite Kurulu [YÖKAK], 2018) göz önüne alındığında akredite bölüm sayısında artış eğilimi olacağı düşünülmektedir.

Sağlık yönetimi alanında lisans eğitimi veren öğretim elemanlarının akademik unvanlarına göre dağılımı incelendiğinde alanda toplam 553 öğretim elemanın eğitim verdiği saptanmıştır. 2021 yılında yapılan bir çalışmada (Filiz, 2021, s. 619) sağlık yönetimi alanında eğitim veren akademik personel sayısının 440 olduğu, 2022 yılında

yapılan bir çalışmada ise sağlık yönetimi alanında eğitim veren akademik personel sayısının 515 olduğu belirtilmiştir. Bu trend sağlık yönetimi lisans programının akademik kadro açısından hızla büyüdüğünü göstermektedir. Veriler incelendiğinde öğretim elemanlarının büyük çoğunluğunun doktor öğretim üyesi olduğu saptanmıştır. Profesör doktor (n=90) ve doçent doktor (n=94) sayıları da göz önüne alındığında alanda akademik alt yapının güçlü olduğu söylenebilir.

Sağlık yönetimi lisans programına yerleşen öğrencilerin öğrenim durumları incelendiğinde öğrencilerin yaklaşık yarısının üniversiteye ilk defa yerleşen öğrenciler olduğu saptanmıştır. Bölümü ikinci üniversite olarak okumak isteyen (daha önce bir üniversiteden mezun veya halen bir üniversitede öğrenci) öğrencilerin oranı ise %25'tir. Bu durum düşünüldüğünde bölümün, hem üniversiteye ilk defa girecekler için hem de başka bölümleri okumuş/okumakta olan öğrenciler için cazip bir niteliğe sahip olduğu söylenebilir.

Sağlık yönetimi lisans programından mezun olan öğrencilerin yıllara göre dağılımı incelendiğinde mezun sayısının 2012-2022 yılları arasında ciddi bir artış eğilimi gösterdiği saptanmıştır. Yıllar itibarıyla sağlık yönetimi lisans eğitimi veren üniversite sayısındaki artış da göz önüne alındığında mezun sayısının yüksek olmasının olağan bir durum olduğu söylenebilir. Özellikle 2012-2018 yılları arasında üniversite sayısındaki hızlı artış, mezun sayısında da artışı beraberinde getirmiştir. Ancak her yıl binlerce öğrencinin mezun olması alanda istihdam sorununun ortaya çıkmasına neden olmakta ve bu durum insan kaynağının yeterince verimli kullanılmamasına yol açmaktadır (Özata, 2017). Mezun öğrencilerin istihdam olanaklarının sınırlı olması, nicel artışın önüne geçilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır (Filiz, 2021, s. 623).

Sonuç olarak sağlık yönetimi lisans eğitimi, sağlık hizmetleri sektöründe kariyer yapmak isteyen bireyler için önemli bir adımdır. Karmaşık bir yapıya sahip olan ve hızla büyüyen sağlık sektörünü yönetecek yöneticiler yetiştiren eğitim kurumlarının sunacağı eğitim, gerekli bilgi ve beceriyi edindirme açısından önem arz etmektedir. Bu alanda eğitim almış bireyler, sağlık sistemlerinin etkin ve verimli bir şekilde yönetilmesine katkıda bulunabilir ve hızla büyüyen sağlık sektörünün insan kaynağında önemli bir paydaş olarak yer alabilirler. Çalışma, sağlık yönetimi lisans programının hem üniversite hem akademi hem de öğrenci kapasitesinin her geçen yıl artış eğilimi gösterdiğini, ülkemizdeki görünürlüğünün yüksek olduğunu ve sağlık yönetimi alanına gereken önemin verildiğini göstermektedir. Sağlık yönetimi alanının bu artış eğilimini sürdürebilmesi için alanda eğitim veren kurumların sundukları eğitimi değişim, gelişim ve beklentilere uygun bir şekilde geliştirmeleri önem arz etmektedir.

YAZARLARIN BEYANI

Katkı Oranı Beyanı: Yazarlar çalışmaya eşit oranda katkı sağlamıştır.

Destek ve Teşekkür Beyanı: Çalışmada herhangi bir kurum ya da kuruluştan destek alınmamıştır.

Çatışma Beyanı: Çalışmada herhangi bir potansiyel çıkar çatışması söz konusu değildir.

KAYNAKÇA

Aba, G., Zekioğlu, A. ve Mete, M. (2020). Sağlık yönetimi öğrencilerinin güncel sağlık politikaları hakkındaki bilgi düzeylerinin incelenmesi. *Türkiye Klinikleri Journal of Health Sciences*, 5(2), 298-305. <http://doi.org/10.5336/healthsci.2020-74744>

Bektaş, G., Soyiç, N., Aytaç, B. ve Palasoğlu, E. D. (2020). Türkiye'de sağlık yönetimi eğitiminde mevcut durum ve bir vakıf üniversitesi staj ve uygulama örneği değerlendirilmesi. 4. *Uluslararası Sağlık Bilimleri Kongresi- Tam Metin Kitabı* (140-147). Ankara, Türkiye.

Çimen, M. (2010). Sağlık yönetimi ve sağlık yönetim eğitimi. *Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, (3), 136-139.

Ersan, H., Türkmen, İ. ve Kaya, R. R. (2021). Sağlık kurumları işletmeciliği programlarının ders çeşitliliğinin analizi. *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(3), 792-809. <https://doi.org/10.31592/aeusbed.818012>

Ersoy, K. ve Şahin, K. (1995). Hastane yönetimi: nereden başlamalı. *Toplum ve Hekim Dergisi*, 10(69-70), 6-9.

- Filiz, M. (2021). Sağlık yönetimi bölümünün eğitsel ve akademik yapısı. *Uluslararası Sağlık Yönetimi ve Stratejileri Araştırma Dergisi*, 7(3), 614-624.
- Güngör Önlen, B. ve Öngel, V. (2018). Türkiye'de sağlık yöneticiliği eğitimi ve yüksek lisans öğrencilerinin öz değerlendirmeleri. *Süleyman Demirel University Journal of Faculty of Economics & Administrative Sciences*, 23, 887-903.
- Hilsenrath, P. E. (2012). Healthcare management education settings in the United States: history and perspective. *Journal of Management History*, 18(4), 386-401. <http://doi.org/10.1108/17511341211258738>
- Karaşin, Y. ve Tatlı, E. (2022). Sağlık yönetimi bölümünün akademik profili. *Sağlık Bilimleri ve Yaşam Dergisi*, 6(1), 55-65.
- Kıyak, M. (2013). Sağlık yönetimi eğitimi: durum ve öneriler. *Sağlık Düşüncesi ve Tıp Kültürü Dergisi*, 27, 30-33.
- Koçyiğit, S. Ç., Şenay, F., Dursun, T. N. ve Kahraman, G. (2018). Türkiye'de ki üniversitelerde sağlık yönetimi yüksek lisans eğitiminde muhasebe ve finansman dersleri üzerine bir araştırma. *Öneri Dergisi*, 13(49), 149-166. <https://doi.org/10.14783/maruoneri.vi.349077>
- Kurt, M.E. (2016). *Sağlık hizmetleri yöneticilerinin yönetim eğitim ihtiyaçlarının belirlenmesi; Diyarbakır örneği* [Doktora Tezi]. Dicle Üniversitesi.
- Linnander, E. L., Mantopoulos, J. M., Allen, N., Nembhard, I. M. ve Bradley, E. H. (2017). Professionalizing healthcare management: a descriptive case study. *International Journal of Health Policy and Management*, 6(10), 555. <https://doi.org/10.15171/ijhpm.2017.40>
- Medipol Üniversitesi. (2023) *Akredite olan birimler*. <https://www.medipol.edu.tr/universite/kalite-guvencesi/akreditasyon/akredite-olan-birimler> adresinden 14 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.
- Özata, M. (2017). *Sağlık yönetimi mezunları istihdam sorunları ve çözüm önerileri*. <http://ussam.org/tr/ussam/saglk-yonetimi-mezunlar-istihdam-sorunlar-ve-cozum-onerileri/> adresinden 15 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.
- Özsarı, S. H. (2013). Sağlık yönetimi ve sağlık eğitimi ilişkisi. *Yükseköğretim Dergisi*, 3(1), 9-11
- Öztürk, Z. ve Ilman, E. (2015). Sağlık yönetimi ve işletmeciliği bölümünde okuyan öğrencilerin bölümü tercih nedenleri ile beklenti ve motivasyon düzeyleri üzerine bir araştırma. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(1), 71-93. <https://doi.org/10.17218/husbed.28790>
- Sağlık Bilimleri Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (SABAK). (2023). *Akredite Program Listesi*. <https://www.sabak.org.tr/index.php/tr/akreditasyon/akredite-olan-programlarin-listesi> adresinden 15 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.
- Sağlık Meslek Mensupları ile Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik. (2014, 22 Mayıs). <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2014/05/20140522-14.htm>
- SAYÇEP 2017 Çalışma Grubu. (2017). *Sağlık Yönetimi Ulusal Çekirdek Eğitim Programı 2017*. https://www.yok.gov.tr/Documents/Kurumsal/egitim_ogretim_dairesi/Ulusal-cekirdek-egitimi-programlari/saglik_yonetimi.pdf adresinden 10 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.
- Serter, N. (1982). Bir devlet görevi olarak eğitim. *Journal of Social Policy Conferences*, 31, 381-394.

- Şahin İ., Sargutan E. ve Tarcan M. (2000). Dünya’da ve Türkiye’de sağlık yönetimi eğitimi. *1. Ulusal Sağlık İdaresi Kongresi*. Ankara, Türkiye.
- Şahin, T. ve Ocak, S. (2019). Türkiye’de sağlık yönetimi disipliniinde yürütülen tezlerin bibliyometrik analizi. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 22(3), 543-558.
- Şener, E., Erdem, R. ve Akçakanat, T. (2010). Türkiye’de lisans düzeyinde sağlık yöneticisi yetiştiren kurumların akademik ve eğitsel profili. *Hacettepe Sağlık İdaresi Dergisi*, 13(1), 29-44.
- Tengilimoğlu D., Işık O. ve Akbolat M. (2014). *Sağlık işletmeleri yönetimi* (6. Baskı). Nobel Yayın.
- Uğurluoğlu Aldoğan, E. (2019). Sağlık kurumları yönetimi eğitimi. Y. Akbulut (Ed.), *Sağlık kurumları yönetimi I* içinde (s. 1-21). Atatürk Üniversitesi Açıköğretim Fakültesi Yayını.
- Ulusoy, H., Tosun, N. ve Aydın, J.C. (2014). Türkiye’de sağlık yönetimi alanında lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin genel profilinin belirlenmesine yönelik bir çalışma. *Sağlık Bilimleri ve Meslekleri Dergisi*, 1(2), 10-22. <https://doi.org/10.17681/hsp.96474>
- Yaman, T. T. ve Çakır, Ö. (2017). Üniversite tercihlerinin seçime dayalı konjoint analizi ile belirlenmesi. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Uygulamalı Bilimler Dergisi*, 1(1), 65-84. <https://doi.org/10.31200/makuubd.337287>
- Yorulmaz, M. (2019). Sağlık yönetimi bölümü öğrencilerinin bölümü tercih etme nedenlerinin incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(1), 74-82. <https://doi.org/10.29249/selcuksbmyd.506880>
- Yorulmaz, M. ve Gençtürk, M. (2018). Türkiye’de sağlık yönetimi mesleğinin karşılaştığı temel sorunlar: nitel bir çalışma. *Business & Management Studies: An International Journal*, 6(4), 1310-1321. <https://doi.org/10.15295/bmij.v6i4.299>
- Yorulmaz, M., Gençtürk, M. ve Demirkıran, M. (2015). Historical development of health management training in Turkey. *Journal of International Health Sciences and Management*, 1(1), 14-20.
- Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK). (2018). *YÖKAK 2019-2023 stratejik planı*. https://yokak.gov.tr/Common/Docs/sp/Yokak_2019_2023_Stratejik_Plan.pdf adresinden 16 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2023). *Yükseköğretim bilgi yönetim sistemi*. <https://istatistik.yok.gov.tr/> adresinden 10 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.
- Yükseköğretim Kurulu (YÖK). (2023). *Yükseköğretim program atlası*. <https://yokatlas.yok.gov.tr/> adresinden 10 Haziran 2023 tarihinde alınmıştır.